

1. Zvuková stránka jazyka (fonetika, fonologie)	9
1. Charakteristika oboru, dílčí disciplíny, základní termíny	10
2. Fonetický přepis (fonetická transkripce)	14
3. Třídění českých samohlásek	15
4. Třídění českých souhlásek	15
5. Zvukové prostředky souvislé řeči	17
6. Spisovná výslovnost	21
Příručky spisovné výslovnosti	22
Spisovná výslovnost slov domácích	22
Spisovná výslovnost slov přejatých	25
Co mám umět	27
Souhrnná cvičení	27
2. Tvarosloví (morfologie)	29
1. Charakteristika oboru, základní termíny, mluvnice	30
2. Vývojové tendence ve formálním tvarosloví	32
3. Slovní druhy	33
4. Mluvnické kategorie (gramatické významy) jmen	35
Co mám umět	42
Souhrnná cvičení	42
5. Podstatná jména (substantiva) – skloňování podstatných jmen	43
Skloňování podstatných jmen rodu mužského životného	43
Skloňování podstatných jmen rodu mužského neživotného	45
Skloňování podstatných jmen rodu ženského	47
Skloňování podstatných jmen rodu středního	49
Souhrnná cvičení	50
Skloňování přejatých obecných jmen a cizích vlastních jmen	50
Souhrnná cvičení	55
6. Přídavná jména (adjektiva) a jejich skloňování	56
7. Zájmena (pronomina) a jejich skloňování	58
8. Číslovky (numeralia) a jejich skloňování	61
Co mám umět	65
Test	66
9. Slovesa (verba) a jejich časování	67
Mluvnické kategorie sloves	71
Souhrnná cvičení	81
Slovesné třídy a vzory	81
Co mám umět	85
Souhrnná cvičení	86
Test	87
10. Neohebné slovní druhy	88
Příslowce (adverbia)	88
Předložky (prepozice)	89
Spojky (konjunkce)	90
Částice (partikule)	92
Citoslovce (interjekce)	92
Co mám umět	93
Souhrnná cvičení	94

3. Grafická stránka jazyka (grafémika)	95
1. Charakteristika oboru, základní termíny	96
2. Vznik písma a jeho druhy	96
3. Latinka	98
4. Pravopis	99
Pravopis a jeho kodifikace	99
Vývoj českého pravopisu	100
Principy českého pravopisu	100
Složitější jevy českého pravopisu	102
Co mám umět	108
Souhrnná cvičení	108
4. Skladba (syntax)	111
1. Věta a výpověď	113
2. Valence a základová větná struktura	115
3. Větná stavba	118
Větný člen	118
Skladební vztahy a skladební dvojice	119
4. Větné členy	123
Přísudek (predikát)	123
Podmět (subjekt)	126
Předmět (objekt)	128
Příslovečné určení (adverbialie)	130
Doplněk (atribut verbální)	133
Přívlastek (atribut)	135
Přístavek (apozice)	138
Co mám umět	139
5. Věta záporná	140
6. Věta jednoduchá a souvětí	142
Sevřená větná stavba	147
Uvolněná větná stavba	148
Vývojové tendence ve skladbě	149
7. Jazykový projev a výpověď	150
Komunikační funkce	150
Věta oznamovací	151
Věta tázací	152
Věta rozkazovací	153
Věta přací	153
Modalita	155
Vyjadřování jistoty	156
Vyjadřování zájmu	156
Vyjadřování hodnocení	156
8. Výpověď v jazykovém projevu	157
Aktuální členění a pořádek slov	157
Tematicko-rematické posloupnosti	160
Další vztahy v textu	163
Konektory	166

9. Textové obměny ve stavbě výpovědi	171
Elipsa	171
Oslovení	173
Vsuvka	173
Samostatný větný člen	175
Apoziopeze	175
Rozčleňování	176
10. Nedostatky ve stavbě výpovědi	177
Anakolut	177
Zeugma	177
Kontaminace	178
Atrakce	178
Co mám umět	179
Souhrnná cvičení	180
Test	184
5. Nauka o slovní zásobě a tvoření slov (lexikologie)	185
1. Jazyk a myšlení	186
2. Pojmenování	189
Slovo	190
Sousloví a víceslovná pojmenování	191
Frazémy	192
3. Významové vztahy	194
Jednoznačnost a mnohoznačnost (polysémie)	194
Slova jednoznačná (jednovýznamová)	195
Slova mnohoznačná (mnohovýznamová)	199
Homonymie	203
Synonymie (souznačnost)	204
Antonymie (protikladnost)	206
4. Slovní zásoba	207
Zpracování slovní zásoby ve slovnících	207
Vrstvy ve slovní zásobě	209
Slovní zásoba vymezená územně	209
Slovní zásoba vymezená sociálně	210
Slovní zásoba příznaková časově	210
Slovní zásoba s příznakem expresivity	212
Slovní zásoba vymezená stylovou příslušností	215
Slovní zásoba z hlediska frekvence	216
Změny ve slovní zásobě	216
Vývojové tendence ve slovní zásobě	219
Test	220
5. Tvoření slov	221
Stavba slova	221
Slovotvorná motivace	222
Způsoby tvoření slov	223
Odvozování (derivate)	224
Skládání (kompozice)	226
Zkracování (abreviace)	228
Přehled tvoření slov podle slovních druhů	229
Co mám umět	237
Test	237
Souhrnná cvičení	238

6. Obecné výklady o jazyce	
1. Jazyk v systému informací	239
2. Struktura jazyka	240
3. Funkce jazyka	242
4. Jazyk mluvený a psaný	243
5. Příbuzenství jazyků, jazykové rodiny, typologie jazyků	245
6. Slovanské jazyky	246
7. Vývoj a současný stav češtiny	249
Test	250
8. Čeština jako národní jazyk, její útvary	254
9. Jazykověda	255
Co mám umět	256
Rejstřík	258
Výstupy a kompetence	261
Použité zdroje	262

Seznam zkratk

ASCS	Akademický slovník cizích slov
SSJČ	Slovník spisovného jazyka českého
SSČ	Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost
PČP	Pravidla českého pravopisu
PS	Příruční slovník jazyka českého
MU	Masarykova univerzita

Symboly užívané v učebnici

odkaz na audio nahrávku

úkol pro studenty

náročnější úkol pro studenty

odkaz na souvislosti, které se mohou vyskytovat i v jiném předmětu

skupinová práce

odkaz na termín nebo odkaz na jiné místo v učebnici, kde se vyskytuje podobná látka

odkaz na internetové zdroje a informace nebo úkoly spojené s internetem

pozor! upozornění na něco důležitého nebo neobvyklého k zapamatování

odkaz na dílo autora nebo na odbornou literaturu

odkaz na autora